

Bài 9

GÓP PHẦN XÂY DỰNG NẾP SỐNG VĂN HOÁ Ở CỘNG ĐỒNG DÂN CƯ

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

1. Về kiến thức

HS hiểu nội dung, ý nghĩa và những yêu cầu của việc góp phần xây dựng nếp sống văn hoá ở cộng đồng dân cư.

2. Về kĩ năng

HS phân biệt được những biểu hiện đúng và không đúng theo yêu cầu của việc xây dựng nếp sống văn hoá ở cộng đồng dân cư ; thường xuyên tham gia hoạt động xây dựng nếp sống văn hoá tại cộng đồng dân cư.

3. Về thái độ

HS có tình cảm gắn bó với cộng đồng nơi ở, ham thích các hoạt động xây dựng nếp sống văn hoá ở cộng đồng dân cư.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

Phong trào Toàn dân đoàn kết xây dựng cuộc sống mới ở khu dân cư do Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phát động từ tháng 5 – 1995, đang được triển khai rộng khắp ở các khu dân cư trong cả nước. Cuộc vận động nhằm vào những nội dung về kinh tế, chính trị và văn hoá. Bài này tập trung

giáo dục cho HS những yêu cầu về xây dựng nếp sống văn hoá ở cộng đồng dân cư. Đó là :

– Đoàn kết phát huy truyền thống tương thân tương ái, hoạt động nhân đạo và đền ơn đáp nghĩa.

– Xây dựng đời sống văn hoá, giữ gìn và phát huy bản sắc văn hoá dân tộc, thuần phong mỹ tục trong nhân dân.

– Đoàn kết chăm lo sự nghiệp giáo dục, nâng cao dân trí và chăm lo sức khoẻ ban đầu cho mọi người.

Tuy nhiên, trong khi hướng dẫn HS khai thác chủ đề, GV cần gắn những yêu cầu xây dựng đời sống văn hoá với phát triển kinh tế như đoàn kết giúp đỡ nhau phát triển kinh tế, xoá đói giảm nghèo và yêu cầu xây dựng cơ sở chính trị trong sạch, vững mạnh, phát huy dân chủ, giữ vững kỉ cương, pháp luật, thực hiện quy ước của cộng đồng.

Cần giúp HS thấy mối liên hệ giữa xây dựng đời sống văn hoá và thực hiện những yêu cầu về kinh tế, chính trị. Ví dụ : có phát triển kinh tế thì mới xây dựng được đời sống văn hoá và ngược lại ; xây dựng đời sống văn hoá là góp phần giữ vững kỉ cương, an ninh chính trị...

Bài này có 4 nội dung cơ bản như trong SGK. Ở nội dung thứ 4, GV cần giúp HS phát hiện những biểu hiện chưa tốt trong HS như tham gia vào các hủ tục, mê tín dị đoan (bói toán, phù phép...) tảo hôn, tham gia các tệ điểm xấu, tiêu cực, tham gia các tệ nạn xã hội, lười học, bỏ học v.v... giúp HS tìm các biện pháp khắc phục những biểu hiện đó.

2. Về phương pháp

Dạy bài này, GV có thể tổ chức cho HS làm việc cá nhân, làm việc theo nhóm, thảo luận lớp... giúp HS phát hiện những biểu hiện có văn hoá và những biểu hiện lạc hậu, tiêu cực, thiếu văn hoá cần khắc phục ở khu dân cư và tìm biện pháp khắc phục.

3. Tài liệu và phương tiện

- SGK, SGV GD CD 8.
- Tư liệu, những mẫu chuyện về đời sống văn hoá ở khu dân cư.
- Phiếu học tập.
- Giấy khổ lớn, bút dạ.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CHỦ YẾU

Hoạt động 1 : *Giới thiệu bài.*

GV kể một mẩu chuyện hoặc nêu một sự kiện trong khu dân cư cho thấy tác hại của tập quán lạc hậu hoặc các tệ nạn xã hội và sự cần thiết phải xoá bỏ những hiện tượng tiêu cực đó và xây dựng nếp sống văn hoá ở cộng đồng dân cư.

Hoạt động 2 : *HS làm việc cá nhân, giúp các em hiểu những biểu hiện của nếp sống văn hoá ở khu dân cư.*

– GV chia HS thành 2 nhóm, nhóm 1 tìm những biểu hiện tiêu cực, thiếu văn hoá ở khu dân cư ; nhóm 2 tìm những biểu hiện tiến bộ, có văn hoá ở khu dân cư.

– HS làm bài tập và viết ra giấy nháp (hoặc giấy trong). Trong khi làm bài tập, các em có thể tham khảo mục Đặt vấn đề.

– GV yêu cầu một số HS trình bày bài làm của mình, GV liệt kê các biểu hiện lên bảng thành 2 cột : thiếu văn hoá, có văn hoá.

– HS cả lớp thảo luận, bổ sung.

– GV chốt lại những biểu hiện thiếu văn hoá, lạc hậu và những biểu hiện có văn hoá.

Hoạt động 3 : *Thảo luận nhóm nhằm giúp HS hiểu ý nghĩa và biện pháp xây dựng nếp sống văn hoá ở khu dân cư.*

– GV yêu cầu mỗi nhóm thảo luận một trong các câu hỏi sau :

+ Những phong tục, tập quán lạc hậu có ảnh hưởng gì tới cuộc sống của người dân ? Hãy nêu ví dụ.

+ Hãy tìm những biện pháp để khắc phục những hiện tượng lạc hậu, thiếu văn hoá trong khu dân cư.

+ Vì sao cần phải xây dựng nếp sống văn hoá ở khu dân cư ?

+ HS có thể làm gì để góp phần xây dựng nếp sống văn hoá ở khu dân cư ?

– HS thảo luận và ghi kết quả thảo luận ra giấy khổ lớn.

– Các nhóm trình bày kết quả thảo luận. Lớp nhận xét, bổ sung, tranh luận.

– GV chốt lại đáp án đúng cho từng câu hỏi và kết luận :

+ Xây dựng nếp sống văn hoá ở cộng đồng dân cư là việc làm cần thiết và có ý nghĩa rất quan trọng đối với đời sống của người dân và sự phát triển, giữ vững bản sắc văn hoá của dân tộc ta.

+ HS phải tuỳ sức của mình tham gia xây dựng nếp sống văn hoá ở khu dân cư.

Hoạt động 4 : GV hướng dẫn HS tự tìm hiểu nội dung bài học để nắm được những điểm chính yếu của bài.

- HS tự tìm hiểu mục Nội dung bài học.
- GV hướng dẫn HS tóm tắt nội dung theo 4 ý.
- HS nêu thắc mắc, trao đổi, GV giải đáp.

Hoạt động 5 : HS luyện tập qua việc làm bài tập 2 trong SGK.

Đáp án : Những biểu hiện xây dựng nếp sống văn hoá : a, c, d, đ, g, i, k, o.

Hướng dẫn học tập :

- GV yêu cầu HS về nhà làm tiếp các bài tập còn lại, học kĩ mục Nội dung bài học.

- Cho HS cam kết làm một việc thiết thực để góp phần xây dựng nếp sống văn hoá ở khu dân cư.

Gợi ý kiểm tra, đánh giá

Có thể kiểm tra theo các câu hỏi sau :

- Hãy nêu 3 biểu hiện có văn hoá và 3 biểu hiện thiếu văn hoá trong nếp sống tại nơi em ở.

- Hãy nêu tác hại của những biểu hiện thiếu văn hoá trong cộng đồng.

- Bản thân em đã làm gì để góp phần xây dựng nếp sống văn hoá ở cộng đồng dân cư ?

- Đưa ra các tình huống có liên quan đến chủ đề để HS nhận xét, nêu cách ứng xử của bản thân.